Turkish Studies
International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/7, p. 41-56
DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11538
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi
Received/Geliş: 02.03.2017 **Accepted/Kabul:** 21.03.2017
Referees/Hakemler: Prof. Dr. Emine BOGENÇ DEMİREL – Prof. Dr. Sündüz ÖZTÜRK KASAR – Doç. Dr. Muhammet KOÇAK - Doç. Dr. Beki HALEVA

This article was checked by iThenticate.

ALAIN ROBBE-GRILLET'NİN *DJİNN, UN TROU ROUGE ENTRE LES PAVÉS DİSJOİNTS* BAŞLIKLI ROMANINDAKİ SÖZLÜKSEL ALANLARIN ÇEVİRİSİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA*

*Lale ARSLAN ÖZCAN*** *- Pınar GÜZELYÜREK ÇELİK****

ÖZET

Fransız yazar Alain Robbe-Grillet'nin *Djinn, Un trou rouge entre les pavés disjoints* başlıklı romanı sözlüksel alan açısından ayrı bir önem taşımaktadır. Romanın öne çıkan özelliklerinden biri bir dilbilgisi kitabı olarak kurgulanmış olmasıdır. Toplam sekiz bölümden oluşan romanın her bir bölümü ayrı bir Fransızca dilbilgisi konusunu işleyecek şekilde oluşturulmuştur. Bunun yanı sıra Fransızca sözcük dağarcığının geliştirilmesi amacıyla yazar hemen her bölümde, ana izleğe uygun sözlükbirimlere yer vererek sözlüksel alan kavramını işlemiştir. Bu çalışmada, Berke Vardar'ın yöntem ve kavramları benimsenerek sözlüksel alanların çevirisi ele alınacaktır. Vardar'a göre dilsel alanda 3 ana katman vardır: kavramsal alan, sözlüksel alan ve anlamsal alan. Bu çalışma kapsamında sözlüksel alan incelemesinden yola çıkılacaktır. Yapıt içerisinde sözlüksel birimler ilgili kavramsal, sözlüksel ve anlamsal alanlar açısından incelenecektir. Ardından, saptanan sözlüksel alanların varış metnine aktarımında rol oynayan parametreler irdelenecektir. Romanın hedef kitlesinin ve yazılış amacının sınırlarının bu denli belirgin bir şekilde çizilmiş olması bir anlamda çeviri edimini de sınırlayacaktır. Söz konusu çevirinin zorlu yapısı düşünüldüğünde bu inceleme, çevirinin ve çevirmenin sınırlarına dair kimi saptamalarda bulunulmasına imkân sağlayacaktır. Yapıtın bu karmaşık kurgusu göz önüne alındığında çevirisi de farklı stratejiler gerektirecektir. Çeviri çıkış kültürü odaklı ya da varış kültürü odaklı olacaktır. Varış kültürü odaklı olduğu takdirde çevirmenin karşısına iki seçenek çıkacaktır: Ya eşdeğerli bir çeviri yapma yoluna gidecektir, ya da uyarlama seçeneğine yönelecektir.

---

* Bu makale 15-16-17 Ekim 2014 tarihlerinde Mersin Üniversitesi'nde gerçekleştirilen V. Uluslararası Karşılaştırmalı Edebiyat Bilimi Kongresi'nde sunulan "Çevirinin Sınırları: Dilsel Alanlar Üzerine Bir Çalışma" başlıklı bildirinin genişletilmiş, güncellenmiş ve geliştirilmiş halidir.

** Yrd. Doç. Dr. Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, El-mek: ozcanlale@hotmail.com

*** Arş. Gör. Dr. Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, El-mek: pguzelyurek@yahoo.fr

Anahtar Kelimeler: Alain Robbe-Grillet, çeviri, sözlüksel alan, *Djinn*, çeviri stratejisi, uyarlama.

A STUDY ON THE TRANSLATION OF LEXICAL FIELDS: ALAIN ROBBE-GRILLET'S NOVEL *DJINN, UN TROU ROUGE ENTRE LES PAVÉS DISJOINTS*

ABSTRACT

The French author Alain Robbe-Grillet's novel *Djinn, Un trou rouge entre les pavés disjoints*, has a special significance in terms of lexical fields. One of the important features of the novel is that it is constructed as a grammar book. Each chapter of the novel of which eight chapters in total was designed to study a different French grammar subject. In addition to this, the writer has included lexical units which form fit lexical fields in each chapter in order to develop French vocabulary. In this study, the methods and concepts of Berke Vardar will be adopted and the translation of lexical fields will be discussed. According to Vardar, the linguistic studies have three main categories: conceptual field, lexical field, and semantic field. The lexical units in the work will be examined in terms of related fields. Then, the parameters that have a role in the transfer of the identified lexical fields to the target text will be examined. In one sense, the translation performance of the novel will be so limited due to limited target audience and writing aim of the novel. When considering the complex and challenging nature of the translation, this study will enable to determine on translation and translator's limits. Considering this complex structure of the work, the translation will require different strategies. Translation will be source culture-oriented or target culture-oriented. If the target culture is focused, there will be two options for the translator: either chose a translation by equivalence, or prefer the option of adaptation.

STRUCTURED ABSTRACT

The French author Alain Robbe-Grillet's novel *Djinn, Un trou rouge entre les pavés disjoints* was originally written to teach French to American students. As a result of our research, we have found the translations of the novel into English, Chinese, and Spanish. It has not been translated into Turkish yet. *Djinn* play a distinct role in terms of lexical fields. One of the predominant aspects of the novel is the fact that it has been designed as a grammar textbook. The novel consists of eight chapters in total and each chapter is designed so that a different French grammar subject is studied. Besides, the writer, with the aim of improving the French vocabulary, treats the concept of lexical field by using lexemes consistently with the main theme in almost each chapter. In this research, the translation of lexical fields is studied by adopting Berke Vardar's methods and concepts. According to Vardar, there are three layers in the linguistic field: conceptual field, lexical field, and semantic field. Within the scope of this study, an analysis of lexical field was a starting point. The focus in the lexical field is on lexical units and

their interrelations. This is the level where meaning is constructed. It is possible to define the entity constituted by the words that refer to the same reality and concept as the lexical field. When this case is considered in terms of translation studies, it reveals how significant it is for a translator to have linguistic field knowledge. The translator who assumes the task of translating a novel by a writer like Robbe-Grillet himself who uses lexical fields on purpose is expected to detect all such lexical fields and do his/her translation based on the same kind of sensitivity and awareness.

In this study, lexical units, related conceptual, lexical and semantic fields have been analysed through the translator's point of view and some solutions have been suggested. We can list the lexical field that we study in the examples as : chivalry, metaphysical concepts and religious descriptions, road, lightening, marriage and kinship, space and time and wreckage. Then, the parameters that played a key role in transferring the lexical fields determined into the target text have been analysed.

The fact that the boundaries of the novel's target readership and its motive for production have been defined in such a detailed manner, in a sense, will restrict the translation act. Given the challenging structure of the said translation task, this research will provide opportunities for making some assumptions as to the boundaries of translation and the translator. The translator's lexical field proficiency will help him/her to find the correct and equivalent correspondent for the word within the context. So the translator will be able to identify clearly the non-verbal realities the author expresses and will be able to distinguish between the references among the words that are provided in this field and will observe the semantic differences between them. Thus the translator will be able to produce the translation that is closest to the effect intended by the writer. Besides, if the author's aim to use lexical fields are defined, the reason(s) why he choses such words will be revealed. Similarly, the translator is expected to translate the work by taking this fact into account.

When the complex structure of the work is taken into consideration, its translation will obviously require different strategies. The translation will be either source culture-oriented or target culture-oriented. If it is target culture-oriented, the translator will have two options: Either he/she will choose to produce an equivalent translation, or will choose to provide adaptation.

An analysis of the lexical field will furnish the translator with some clear insights about the main theme and the motifs of the work he/she analyse as well as providing significant data during the analysis in comprehending the work. In this respect, the translator who has the knowledge about the meaning and value attained by the words within the limits of only their own lexical fields will be able to determine the networks of words by specifying the source text lexical fields in the target language. Thus, the translator can perform the same activity in the target language and can provide the equivalent meanings in the translation that are identical to those in the source text. Otherwise, there will be semantic shifts, ambiguities and loss of meaning.

Another aspect of this novel, which aims at teaching French, attempts to raise awareness in the reader within the narrative by revealing the differences between two cultures (American and French cultures) as well as providing the grammar rules. Beside all other striking aspects of the novel, all these examples of lexical fields indicate clearly how the cultural differences are reflected in the language and how the boundaries of translation are determined.

In the examples we have analysed, we can observe that the challenges for the translator in terms of lexical fields can be grouped as the following.

- The fact that certain cultural elements such as chivalry, metaphysical concepts and religious descriptions are not available in the target culture. For instance cultural elements in the lexical field of chivalry "flèche/arrow", in metaphysics "elf/elf", in religious descriptions "gisant sur un tombe/tomb statue".

- The case where lexical fields in two languages do not match such as the fields of shipwreck and road.

- The fact that almost all words in a lexical field such as the lightening lexical field are loan words in the target language

- Based on the idea that each language represents its own worldview, differences of saying in two languages: the phrase "péri en mer" we cited as an example for the shipwreck can be rendered as a totally different phrase in Turkish, that is, "gemisi battı boğuldu" (his ship sank and he got drowned).

When all such facts are taken into account, even though, first, the novel whose main theme is language education and language use, seems untranslatable into another language, in fact, a translation can be done based on an appropriate strategy and translation project determined by the translator at an initial stage. As we have specified above, we observed that the translator can pursue three main strategies when we analysed the work. He/she will either do a source-text oriented translation, and risk producing an unusual product in the target culture. Or, based on a target-oriented translation strategy, he/she will highlight the literary aspect of the novel rather than rendering it as a language textbook. Finally, he/she will adapt the novel to the target language and culture, doing, in Turkish, what the author did for French, with the aim of producing a text equivalent to the original work in the target culture.

Keywords: Alain Robbe-Grillet, translation, lexical field, *Djinn*, translation strategy, adaptation.

1. Giriş

Bu çalışmada, Berke Vardar'ın dilsel alan tanımından yola çıkarak Alain Robbe-Grillet'nin *Djinn, Un trou rouge entre les pavés disjoints* [Djinn, Kaldırım Taşları Arasında Kırmızı Bir Delik] başlıklı romanında yer alan sözlüksel alanların çevirisi ele alınacaktır. Sözlüksel alanları oluşturan sözlüksel birimler belirlendikten sonra bunların varış metnine aktarımında rol oynayan unsurlar irdelenecektir. Bu bağlamda, yapıt içerisinde sözlüksel birimler, ilgili kavramsal, sözlüksel ve anlamsal alanlar çevirmen bakış açısıyla incelenmiş ve çözüm yolları önerilmiştir.

Yeni Roman akımının kurucularından Alain Robbe-Grillet'nin 1981 yılında yayınlanan *Djinn*[1] romanı geleneksel roman kalıplarını kıran Yeni Roman kalıplarının bile dışına çıkan farklı yönleriyle dikkatimizi çekmektedir. Aslında Amerikalı öğrencilere Fransızca öğretmek üzere kaleme alınan *Djinn* iki farklı basım hikâyesine sahiptir: Amerika'da bir ders kitabı olarak, alıştırma, hatırlatma bölümleriyle didaktik bir roman olarak basılırken, Fransa'da farklı bir roman türü olarak okurun karşısına çıkmıştır (Güzelyürek Çelik, Arslan Özcan, 2015: 180). Kitabın ilk basımı 1981'de Amerika'da *Le Rendez-vous* [Randevu] başlığıyla gerçekleştirilmiştir. Aynı yıl yapılan Fransa basımından ise dilbilgisi kitabı olmaya yönelik bölümler çıkarılmış, onun yerine bir öndeyiş ve sonsöz eklenmiştir. Araştırmalarımız sonucunda kitabın İngilizce, Çince ve İspanyolca çevirileri bulunmaktadır. Ancak Türkçeye henüz çevirisi yapılmamıştır. *Djinn* iki farklı yapıya sahiptir: anlatısal yapı ve dil öğretimine yönelik sözdizimsel yapı. Bir diğer açıdan bu romanın özel bir yönü de farklı roman türlerini aynı örgü içinde harmanlamış olmasıdır: Roman, polisiye bir öyküyle başlayıp, bölümler ilerledikçe fantastik bir roman havasına bürünmekte, ardından casus romanlarının anlatısal ve yazınsal öğelerini kuşanarak bilim-kurgu oyunuyla son bulmaktadır (Güzelyürek Çelik, Arslan Özcan, 2015: 181). Fatma Kaba'nın da belirttiği üzere Robbe-Grillet *Silgiler* adlı romanında da buna benzer bir anlatım kurgusu kullanmış, "yeniden yazma" yöntemiyle mitolojik öyküyle polisiye roman kurgusunu bir araya getirmiştir (Kaba, 2013: 338).

Bir dilbilgisi kitabı olarak *Djinn'i* incelediğimizde, basitten karmaşığa doğru ilerleyen bir yapıya sahip olduğunu görebiliriz. Romanın bir diğer ilginç yönüyse dilbilgisi kitabı olarak bu türün tüm kurallarına uygun bir yapı içinde ilerliyor olmasına karşın düz bir anlatıma sahip olmaması, heyecanlı ve sürükleyici bir olay örgüsüyle okurunu kendine çekmeyi bilmesidir.

Dilbilgisi kitabı olarak tasarlanan *Djinn'*in salt bu türün içinde kalmayacağının ilk işareti romanın ana motif olarak kendine cinsiyetler savaşını seçmiş olması ve bunun da yine bir dilbilgisi kuralı gereği özellikle vurgulanıyor olmasıdır. Romanın mesajı bununla kalmayıp daha da ileriye taşınmıştır: "*Batı toplumunda özellikle son yıllarda cinsiyetlerin değişebilirliğine vurgu yapılmıştır: Unisex yaşam, travestilik, cinsiyet değiştirme, kadınların şimdiye kadar yalnızca erkeklerin var olduğu dünyaya dâhil olmaları, erkeklerin de güzellik ürünlerine ulaşabilmeleri vs*." (Güzelyürek Çelik, Arslan Özcan, 2015: 181).

Romanın anlatısal yapısına gelince, anlatıcı(lar) karmaşası, cinsiyet gizemi, anlatıların "mise en abyme" (erken anlatım) bir başka deyişle anlatı içinde anlatı yoluyla yapılandırılarak pekçok anlam katmanından oluştuğunu ilk andan bize hissettirir (Kıran, Eziler Kıran, 2003: 293). Romana fantastik anlatı türü havasını veren belirsizlik her aşamada mevcuttur. Zaman, mekân, kişi ve anlatı kurgusu okurun kafasını sürekli karıştırmakta, belirsizlik yaratmakta ve gizem romanın sonuna kadar saklı kalmakta ve aydınlanmamaktadır (Güzelyürek Çelik, Arslan Özcan, 2015: 181).

2. Çeviri Projesi Olarak *Djinn*

Bu çalışmada özellikle sözlüksel alanlar ve bunların çeviri stratejileri üzerinde durulacaktır. Bu bağlamda inceleme Vardar'ın sözlüksel alan tanımlamasından yola çıkılarak gerçekleştirilecektir.

Berke Vardar çevirinin amacını şu şekilde tanımlamaktadır:

"*Bu dönüştürüm eyleminin amacı, dilsel bağlamda dildışı durumdan, betiğin oluşturduğu kendine özgü bütünle bu bütünün değindiği dış ortamdan doğan anlamı, deyiş özellikleriyle birlikte bir başka dile iletmek, sonuç olarak anlamsal ve işlevsel eşdeğerlik sağlamaktır. Gerçekten de, kaynak bildiriyle erek bildiri aynı durumlarda kullanılabildikleri oranda aynı anlama*

[1] Makale içerisinde söz konusu yapıtın adı kısa kullanım şekliyle *Djinn* olarak geçecektir.

geleceklerinden, bu türlü bir eşdeğerlik sağlayan çeviri amacına ulaşmış, görevini başarmış sayılır." (Vardar, 1978: 67)

Ancak Vardar bu noktada çeviride kaçınılmaz olarak kayıpların olabileceğini belirtmiştir. Ve çevirmenin görevi de bu bağlamda bu kayıpları en aza indirgemektir. Bu kayıplardan kimileri dilsel nedenlerle olabilirken kimileri de sosyo-kültürel nedenlerden kaynaklanmaktadır. Önemli olan çevirmenin karşılaştığı her güçlüğe özgü çözümler araması ve en uygun olanını yerine getirmesidir. Ayrıca dil düzeyi de Vardar'a göre bilgi yitimine yol açabilecek etmenlerden biridir. Şiirsel dil, bilimsel dil, gündelik dil, ağızlar vs. bu bağlamda değerlendirilmektedir.

"*Çünkü çeviri ne denli başarılı olursa olsun, kaynak dildeki betik ister istemez kimi öğeleri "eksilmiş" olarak erek dilde karşımıza çıkar. Başarılı bir çeviri eylemiyle dönüştürülen betik vardığı noktada bir bakıma aynı olmakla birlikte, bir bakıma da ayrı nitelikler taşıyan, çeşitli açılardan kalkış noktasının ötesine giden ya da onun berisinde kalan bir betik olarak ortaya çıkar*." (Vardar, 1978: 68)

Vardar'ın görüşlerinden yola çıkarak şu saptamada bulunabiliriz: Çevirmen, romanın anlatısal ve yabancı dil öğretim materyali olarak kullanıma değin özelliklerinin farkına vararak, çok kapsamlı ve boyutlu bir anlama uğraşısına girecektir. Yabancı dil öğretim materyali yönünü vurgulama kararı, çevirmenin karşısına bu kez de Fransızca öğretim materyali olarak mı yoksa Türkçe öğretim materyali olarak mı? sorusunu getirecektir.

Metinlerarasılık boyutu ele alındığında romanın çok farklı bir yapısı ön plana çıkarılacak ve okur tarih, politika ve ekonomi gibi pek çok alandaki göndermelerle farklı bir evrene çekilecek ancak bu kez de yazarın dil cambazlığını ortaya koyan bölümleri arka plana itilecektir. Çevirmenin bu durumda yazarla denk bir kültür evrenine sahip olması gerekecektir.

Eserin İngilizce çevirisi bizi özellikle ilgilendirmektedir çünkü yukarıda da belirttiğimiz üzere Amerikalılara Fransızca öğretmek için yazılmış bir kitabın İngilizceye dil öğretim malzemesi olarak nasıl çevrileceği sorusunu akla getirmektedir. *Djinn* İngilizce'ye bu kitabın siparişini veren Yvonne Lenard ve Walter Wells tarafından çevrilerek 1982'de Amerika'da Grove Press Inc. Yayınlarından, 1983'te de İngiltere'de John Calder (Publishers) yayınları tarafından basılmıştır. Araştırmalarımız sonucunda kitabın ders kitabı olarak basımına ulaşamadık. İngilizce çevirisi tıpkı Minuit yayınlarından çıkan Fransızca basımında olduğu gibi roman formatında basılmıştır. Bu çalışmada ele aldığımız örnekler kapsamında değerlendirdiğimizde İngilizce çevirisinin dilbilgisel öğeleri ön planda değildir ancak iki dilin birbirine yapısal olarak benzerliği, kültürel yakınlığı çevirmenin eşdeğerli bir çeviri gerçekleştirmesini kolaylaştırmıştır.

Kısacası *Djinn* gibi zorlu bir eseri Türkçeye aktarmak isteyen bir çevirmenin herşeyden önce bir çeviri projesi belirlemesi, eserin her düzeyde karşısına çıkaracağı zorluklara üreteceği çözümleri bu proje çerçevesi içinde saptaması gerekecektir. Kanımızca çevirmenin, ediminin başında alacağı kararlar, seçimlerinde etkin olacak, bu seçimler sonucunda ortaya çıkan çeviri ürünü varış kültürünün okuruna uygun bir biçimde sunulduğunda, Vardar'ın belirttiği "olası kayıplara" karşın çevirmen görevini yerine getirmiş olacaktır.

3. Dilsel Alan

Dilsel alan kavramı başta Ferdinand de Saussure olmak üzere Charles Bally, Georges Matoré, John Lyons gibi kuramcılar tarafından irdelenmiştir.

Dilsel alan kavramına giriş yapmadan önce dizimsel bağlantılardan söz etmek yerinde olacaktır. Bir gösterge kendinden önceki ve sonraki göstergeyle kurduğu ilişkiyle tanımlanır. Dilin yatay ekseninde göstergelerin bitişiklik ilkesiyle bir araya gelmesi dizimsel ilişkileri oluşturur

(Kıran, Eziler Kıran, 2006: 126). Dizimsel ilişkiler dizimsel dil kurallarıyla belirlenir. Bu bağlantılar ekseninde, dizisel ilişkiler ise göstergelerin eşdeğerlik değerlerine göre bir seçme işlemine tabi tutulmasıyla gerçekleşir. Başka bir deyişle aynı işleve sahip eşdeğer dil göstergeleri değiştirim ilişkileri kurarak dilin düşey ekseninde bir seçme işlemine tabi tutulur. (Kıran, Eziler Kıran, 2006, 126). Dolayısıyla bir anlam üretmek için dilin hem dizimsel hem de dizisel ilişkilerini kullanmak, dil göstergeleri arasında anlamsal, dizimsel ve eşdeğersel ilişkiler kurmak gerekmektedir. Bu kavramlar ışığında töz ve biçim konularını irdeleyen F. de Saussure, dil dışı gerçeklikle değil dilin bir dizge oluşu gerçeğiyle ilgilenmiş ve her dilin, gerçeği kendine göre belirlediğini, toplumsal deneyim verilerini kendine özgü biçimde düzenlediğini belirtmiştir. Bu nedenle dilsel birimlerin kendi aralarındaki ilişkiler açıklanması gereken asıl yapıyı işaret ederler (Kıran, Eziler Kıran, 2006: 130).

Anlamsal alan açısından yapısal çözümlemenin temel kavramlarından değer konusuna kısaca değinmekte faydalı olacaktır. Bir göstergenin değeri ancak bir diğer göstergeye göre belirlenir. Göstergeler arasındaki benzerlikler ve farklılıklar bir göstergenin diğerine göre değerini belirtir. Dolayısıyla örneğin "yol" sözcüğü "sokak", "cadde", "ana yol" sözcükleriyle bir değer kazanır (Kıran, Eziler Kıran, 2006: 131). Ancak bu noktada F. de Saussure'ün üzerinde ısrarla durduğu bir olguyu vurgulamak yerinde olabilir. Dil içindeki öğeler benzer olmayışlarıyla, başka oluşlarıyla yan yana gelir ve bir dizge, bir alan oluştururlar. Aksi takdirde dilde en az çaba yasasına aykırı bir durum olacaktır.

Jost Trier'e göre bir sözcük ancak ait olduğu sözlüksel alan içinde anlamlıdır (Özbent, 2013: 56). Coseriu sözlüksel alanı belirleyip dizisel bağıntıyı esas alırken F. de Saussure bu bağıntıya "çağrışımsal bağıntı" adını verir (Özbent, 2013: 58). Bu çerçeveden bakıldığında sözcüklerin tek başlarına bir anlamlarının olmadığı, ancak bir sözcenin parçası olduklarında anlamlandıklarını söyleyebiliriz. Sözcükler sözceler içinde belirli kavramlar etrafında işlenerek kullanılırlar. Sözlüksel alan şu şekilde tanımlanmaktadır:

"(...) aynı izlek ya da kavram etrafında öbeklenebilen sözcüklerin bütününün oluşturduğu yapısal düzene "sözlüksel alan" (...)[denir] "Başka bir deyişle, aynı kavramı sunmak ya da geliştirmek, gerçekliğin aynı alanını betimlemek, aynı düşünceyi ifade etmek için kullanılan sözcüklerin tümünün oluşturduğu yapısal düzene verilen addır. (...) Sözlüksel alan terimi, metnin dışına çıkmama koşuluyla metin çözümlemesinde çok üretici olabilir." (Kıran, Eziler Kıran, 2006: 255)

Bir sözcenin sözlüksel alanlarını oluşturmak bir çevirmen için bu sözcenin izleklerinin kavranabilmesi açısından verimli bir metin çözümlemesi aşaması olarak görülebilir. Ayşe ve Zeynel Kıran'ın da belirttiği gibi özellikle de bir roman, şiir ya da herhangi bir yazın eserinde kimi sözlüksel alanların sürekli yinelenmesinin keşfi, söz konusu eserin motiflerini (sözcük ağları) ortaya çıkarabilir. Bunlar bize yazarın bilinçli ya da bilinçsiz dışavurumlarının eserine yansıması hakkında fikir verebilirler (Kıran, Eziler Kıran, 2006: 257). Bir metinde bu sözcük ağlarını, kimi sözcüklerin ya da sözcük gruplarının sık sık tekrarlanmasıyla, aynı sözcük ağına ait olan sözcüklerin sürekli kullanımıyla, kimi sözcük ağlarının temel izlekle ilintili oldukları için öne çıkmalarıyla belirleyebiliriz.

Berke Vardar'a göre bu alandaki sistematik çalışmayı geliştiren isimler arasında Georges Matoré ve John Lyons sayılabilir. Matoré söz dağarcığının toplumun ifadesi olduğundan yola çıkarak sözcük ile kavram arasındaki ilişkilerin bir yanda bireysel kullanım, diğer yandan da toplumsal kullanım olarak irdelenmesi gerektiğini belirtir. (Vardar, 1969: 41) Lyons'a göreyse sözlükbilim alanında elbette anlamsal alan araştırması bir zorunluluktur ancak bu araştırmanın belirli bir sistem içerisinde, tutarlı kriterler çerçevesinde ilerlemesi gerekmektedir. (Öztürk Kasar, 2012: 17)

Bu sistematik yöntemi alana uygulayan önemli isimlerden biri de Berke Vardar'dır. Vardar'a göre dilsel alanda 3 ana katman vardır: kavramsal alan, sözlüksel alan ve anlamsal alan (Vardar, 2001: 203).

Kavramsal alan dil dışı gerçekliği ifade eder. Ortak payda olarak temel bir sözlükbirim etrafında toplanan ve birbirleriyle ilişki içerisinde olan sözlükbirimlerin oluşturduğu alandır.

Sözlüksel alanda söz konusu olan sözlüksel göstergeler ve bunların birbirleriyle olan ilişkileridir. Anlamın oluştuğu düzeydir (Vardar, 2001: 203).

Aynı gerçekliğe ya da kavrama göndermede bulunan sözcüklerin oluşturduğu bütünü sözlüksel alan olarak tanımlamak mümkündür. Ancak belli bir sözlüksel alan içinde bulunan sözcüklerin sadece düzanlamları dikkate alınabileceği gibi bu sözcüklerin mecazi, eğretilemeli anlamları ya da yananlamları da göz önüne alınabilir ancak bu noktada söz konusu olan "sözcük ağı" olacaktır (Kıran, Korkut, 2011: 31). Sözlüksel alan incelemelerinde sözcük arasındaki aşama düzenine dikkat edilebilir bu durumda altad, üstad ilişkisine bakılır.

Anlamsal alansa sözlüksel alanla kavramsal alanın etkileşime girdiği düzeydir. Bu alanın oluşturduğu göndergesel anlam her tür bağlamdan soyutlanmış olup bir sözlükbirimin sahip olduğu anlambirimciklerinin oluşturduğu bütündür (Vardar, 2001: 203).

Bir metinde ana izleğin bir parçası olarak kimi sözcük ağlarının sık sık tekrarlandığı durumlarda, bu sözcük ağlarındaki kimi sözcüklerin anlamsal alanı araştırılabilir. Anlamsal alan araştırması için bu sözcüklerin metin içinde almış olduğu anlamların tümünün araştırılması gereklidir (Kıran, Eziler Kıran, 2006: 261). Genel olarak bir sözcüğün dil içindeki anlamsal kullanımlarının tümüne bu sözcüğün anlamsal alanı diyebiliriz. "*Tıpkı sözlüksel alan gibi anlamsal alan da bir yazarın düşünce ve duygularını açığa çıkarır*" (Kıran, Eziler Kıran, 2006: 261)

Bu bağlamda, Berke Vardar'ın deyişiyle dil, kültür ve toplumun birbirinden ayrılamaz bütünler olduğu göz önünde bulundurulduğunda her sözcük maddi, toplumsal ya da psikolojik bir gerçekliğin ifadesi olan kavramsal bir çekirdek etrafında oluşan bir anlam alanına sahiptir. (Vardar, 1969: 50)

Bu durum çeviribilim açısından değerlendirildiğinde, her çevirmenin dilsel alan bilgisine sahip olmasının ne denli önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Robbe-Grillet gibi sözlüksel alanları bilinçli olarak kullanan bir yazarın kitabının çevirisini üstlenen çevirmenin tüm bu sözlüksel alanları saptayıp, aynı duyarlılıkla ve bilinçle çevirisini gerçekleştirmesi kendisinden beklenilen olacaktır. Vardar'ın da belirttiği üzere, "*Güçlüklerin bilinçli olarak saptanması, her güçlüğe karşı kendi alanına uygun görece çözümler getirilmesi birincil özellikli önlem sayılır.*" (Vardar, 1978: 68)

3.1. Sözlüksel Alan Örnekleri ve Çevirileri

Kitabın daha ilk bölümünden yazarın dikkat çekmek istediği her sözcüğün belli bir sözlüksel alan içinde yer aldığı ve bu bütünü oluşturan diğer sözlüksel birimlerle ilişki içinde olduğudur. Yazarın, bir sözcüğü bağlamdan soyutlanmış bir şekilde öğretmek yerine içinde yer aldığı sözlüksel alanın tüm öğeleriyle birlikte öğretme hedefinde olduğu aşağıdaki örneklerden de anlaşılacağı üzere açıkça gözlemlenmektedir. Ayrıca bunu yaparken okurun sözcük dağarcığını da genişletmeyi hedeflemektedir.

Çevirmen bu durumda üç stratejiyle karşı karşıyadır: Dilin olanaklarını zorlayarak neredeyse sözcüğü sözcüğüne çeviri yapacak. Bu durumda Türkçeye çevirdiği romanda Fransızca öğretme amacı güdecektir ve bu amaçla tüm dilbilgisel öğeleri Fransızca dilbilgisi kurallarını dikkate alarak çevirecektir. Ancak romanın kurgusu da dâhil olmak üzere bu tür bir çeviri varış dilinde yadırgatıcı

bir biçem yaratmış olacaktır. Ancak bu çeviri yapıt bu şekilde yazılış amacıyla çelişkili bir durum yaratacaktır.

Diğer stratejide, hedef kitleyi gözeten varış dili odaklı bir çeviri stratejisi belirleyerek romanın edebi yapısına sadık kalacak ancak bu kez de romanın dilbilgisi kitabı olma özelliğinden ödün verecektir.

Bir çeviri stratejisi olup olmadığı tartışılan bir başka yol da çevirmenin bu romanı uyarlama yoluna gitmesidir. Böylece roman Amerika bağlamından alınıp Fransa bağlamına taşınmış olur ve amaç da Fransızca konuşan okura Türkçe öğretmek olarak belirlenir. Böyle bir durumda durumda çevirmen Robbe-Grillet'nin Fransızca yazdığını Türkçe yazacaktır ve çevirmen kimliğinin yanında yazar kimliğini de ortaya koyacaktır.

Örnek 1

"(…) je continue mon **chemin** dans la **bonne direction**, sur **l'avenue**, parmi la foule des hommes et des femmes qui rentre du travail. (…) Au troisième **croisement,** je tourne à droite dans une **ruelle** déserte et sombre.

Dépourvue de toute **circulation automobile** comme de **voitures** en stationnement (…) Le sol est inégal, revêtu de **pavés** à l'ancienne mode (…)

J'hésite à pénétrer plus avant dans cette **voie** étroite et allongée, qui semble fort à une **impasse** malgré la demi-obscurité, je distingue une muraille sans ouverture bouchant apparemment l'autre extrémité. Cependant, une plaque bleue, à **l'entrée**, portait un nom de **rue** véritable, c'est-à-dire, à **double issue**: 'Rue Vercingétorix III'. J'ignorais l'existence d'un troisième Vercingétorix, et même celle d'un second…

A la réflexion, il y a peut-être un **passage,** (…). Mais l'absence totale de **voitures** est inquiétante. Suis-je vraiment sur le **bon chemin**? (…) C'est l'intervention de l'étudiante de médecine qui m'a entraîné dans ce prétendu **raccourci**. (…)

Cette venelle perdue peut présenter une économie appréciable. (…) aucun **véhicule** ou **piéton** ne dérange la marche (…)

Le risque étant accepté (un peu au hasard, hélas), il reste à poser les pieds avec soin sur les parties praticables de la **chaussée** sans **trottoir**, où je fais les plus grandes enjambées possibles." (s. 24-25)[2]

- chemin-yol
- bonne direction-doğru istikamet
- avenue-cadde
- croisement-kavşak
- ruelle-dar, küçük sokak
- circulation automobile-araç trafiği
- voiture-araba
- pavé- arnavut kaldırımı

[2] Robbe-Grillet, A. (1981). *Djinn, un trou rouge entre les pavés disjoints*. Paris: Minuit. Örnek bölümünde yalnızca sayfa numaraları verilecektir.

- voie-yol
- impasse-çıkmaz sokak
- entrée-giriş
- rue- sokak
- rue à double issue-girişli çıkışlı sokak
- passage-geçiş
- bon chemin-doğru yol
- raccourci-kestirme
- véhicule-araç
- piéton-yaya
- chaussée- toprak yol
- trottoir-kaldırım

Burada yol kavramı etrafında şekillenen bir sözlüksel alan söz konusudur. Örneklerden de anlaşılacağı üzere bu sözlüksel alan Fransızca ve Türkçede tam olarak örtüşmemektedir. Fransızcada bu sözlüksel alan için kullanılan sözcük sayısı Türkçeye göre daha fazladır. Bu da çevirmenin işini zorlaştıran bir tablo oluşturmaktadır. Örneğin yukarıdaki örnekte "voie" ve "chemin" sözcükleri Türkçeye "yol" olarak çevrilebilmektedir. Aynı durum "rue" ve "ruelle" sözcükleri için de geçerlidir. "ruelle" sözcüğü Türkçeye ancak açımlanarak aktarılabilmektedir. "rue" sözcüğüyse Türkçede hem sokak hem de caddeye karşılık gelmektedir. Ayrıca aynı söylem içerisinde tıpkı burada olduğu gibi "avenue" sözcüğü de yer alıyorsa o zaman durum çevirmen için biraz daha karmaşık bir hal alacaktır. Dolayısıyla çevirmen hangi karşılığı kullanacağına bağlam çerçevesinde karar verecektir. Çevirmenin sözlüksel alan bilgisinin yeterliliği kendisinin bağlam içerisinde sözcüğün doğru, eşdeğerli karşılığını bulmasını sağlayacaktır. Çünkü yazarın burada hangi dildışı gerçekliği ifade ettiğini net olarak görebilecek ve bu alan içerisinde yer alan sözcükler arasında bağlantıların ayrımına varıp "rue", "ruelle" ve "avenue" arasındaki anlamsal farklılıkları görebilecektir. Bu şekilde yazarın yaratmak istediği etkiye en yakın çeviriyi gerçekleştirmiş olacaktır.

Örnek 2

"Je cherche du regard un **bouton électrique, un commutateur**, ou quelque chose d'autre pour donner de la **lumière.** Mais je ne vois rien de ce genre, je remarque, alors, qu'il n'y a pas une seul **lampe − plafonnier**, **abat-jour ou ampoule nue** − dans toute la pièce. (…) Les nombreuses lampes, des **appliques** anciennes en forme d'oiseaux, sont en vérité assez visibles ; mais, lorsqu'elles ne sont pas **allumées**, elles peuvent passer inaperçues." (s. 29-30-40)

- bouton électrique-elektrik düğmesi
- un commutateur-anahtar
- lumière-ışık
- lampe-lamba
- plafonnier-tavan lambası
- abat-jour-abajur

- ampoule nue-çıplak ampul
- applique-aplik
- être allumé-yanmak/ışık vermek

Buradaki aydınlatma sözlüksel alanı içinde yer alan sözcüklerin birçoğu Türkçeye Fransızcadan geçtiğinden bu sözlüksel alan çeviri için zorlayıcı olmayacaktır. Hatta bu durumda çevirmen Türkçedeki ödünç sözcüklere dikkat çekmiş olacaktır ki bu da yazarın eserde dilsel açıdan üzerinde durduğu bir başka unsurdur.

Örnek 3

- "'Il était **marin ?**

- Evidemment.

- Il est mort en **mer ?**

(…)

Péri en mer', ce qui est l'expression juste quand il s'agit d'un **naufrage**" (s. 37)

- marin-denizci
- mer-deniz
- péri en mer-deniz kazasında kaybolmak
- naufrage-batık/geminin batmasıyla son bulan gemi kazası.

Bu örnekte batık kavramının sözlüksel alanları söz konusudur. Yazar bir yandan hikâyeyi anlatırken bir yandan da dilsel açıdan ifadelerin doğru kullanımları üzerinde durmaktadır. Bu örnekte sözlüksel alanların çevirisi açısından bir kayıp yaşanmayacaktır ancak Fransızca doğru ifadenin öğretilmesi açısından bakıldığında çevirmenin belirlediği stratejiye göre çeviri metin değişkenlik gösterecektir. Çevirmen eğer kitabı yalnızca bir roman olarak değil aynı zamanda dil öğretim materyali olarak da çevirmeyi planlıyorsa, öncelikle Türkçeye çevrildiğine göre Türkçe dilbilgisi kurallarını öğrettiğini varsaymalıdır. Bu doğrultuda yazarın Fransızcada batıkla ilgili doğru ifade kullanımını aktardığı bölümde çevirmen bunu Türkçeye uyarlayacaktır. Ve Türkçede gemi batığı ve batan gemide boğularak ölmek ifadelerini anlatacağı bir çeviri gerçekleştirecektir. Bu durumu daha açık bir şekilde gösterebilmek amacıyla bu alıntıyı çevirmek yerinde olacaktır:

"-**Denizci** miydi?

-Tabii ki.

-**Denizde mi öldü**?

G**emisi battı boğuldu**, deriz biz **batan gemide ölenler** için.

Örnek 4

"Ils se **marièrent** dès le lendemain. Ils reçurent des cadeaux somptueux et partirent en **voyage de noces**…

(…)

- Alors je continue. La **jeune mariée**, qui s'appelait Blanche, pour compenser, parce qu'elle avait des cheveux très noirs, la jeune mariée, disais-je, était naïve, elle n'aperçut pas tout de suite le caractère cybernétique de son **conjoint**. (…) tandis que son **époux** l'embrassait dans le secret de leur alcôve, (…) son **mari** n'oubliait jamais rien !" (s. 50-51)

- mari-koca
- jeune mariée-yeni gelin
- époux-bey (bey sözcüğüyle burada vurgulanan «efendi» anlambiriciğidir, yani kocanın karısının «efendisi» olma durumudur.)
- conjoint-eş (hukuk dilindeki kullanımları örtüşmektedir)
- se marier-evlenmek
- voyage de noces-balayı

Bu alıntıda evlilik ve akrabalık sözlüksel alanları kesişmektedir:

"Mari-époux-conjoint" sözcükleri eşanlamlılık ilişkisi içindedirler. "Se marier-voyage de noces" sözcük öbekleriyse kavramsal ilişki içindedirler. Türk kültüründe de bu sözlüksel alanda, çeviri önerisinde de görüldüğü üzere, eş düzeyde sözcüksel zenginlik olduğundan çeviride bir sorun yaşanmayacaktır.

Ör: … **eşinin** robotu andıran özelliklerini hemen farketmemişti.(…) yatak odalarında geceleri **beyiyle** birlikte olduklarında(…) **kocası** hiçbir şeyi unutmuyordu!"

Örnek 5

"Comme tous les **chevaliers** portaient des **armures articulées en acier inoxydables**, les particularités physiques du robot passèrent désormais inaperçues. (…) La **flèche** empoisonnée d'un Infidèle avait ouvert une brèche dans son **haubert** et causé un court-circuit à l'intérieur de son cerveau électronique." (s. 51-52)

- chevalier-şövalye
- armures articulées en acier inoxydables- paslanmaz çelikten zırh takımı
- flèche-ok
- haubert-zırh yelek

Şövalyelik kavramı Türk kültürüne uzak olsa da çeviri sırasında sözlüksel alan açısından herhangi bir kayıp söz konusu olmayacaktır. Ancak kavramsal alan açısından bakıldığında, kültürel açıdan aynı dildışı gerçekliğe sahip olmayan Türk okurun gözünde eşdeğerli bir etki yaratamayacaktır. Hatta "ok" denilince Türk okurun kafasında tamamen farklı bir sahne canlanacaktır çünkü her iki kültürde bu sözcüğün göndergesi çok farklıdır. Türk okurun kafasında Orta Asya göçebelik döneminden kalma ve genelde at üstünde kullanılan bir savaş aleti canlanmaktadır. Oysa Avrupa kültüründe yer alan "ok" doğrudan şövalyelik kültürüne gönderme yapmaktadır. Çevirmen de bu bağlamda en başta belirleyeceği çeviri projesi doğrultusunda bir karar verecektir. Özellikle eğer uyarlama yoluna giderse buradaki tüm kültürel öğeler varış kültürüne taşınacaktır.

Örnek 6

" - Un **esprit, un elfe, une fille**, comme vous voudrez.

(…) Elle avait un léger accent étranger, anglais peut-être, à moins que ce ne fussent là les intonations chantantes des **sirènes ou des fées**." (s. 105)

- ésprit-ruh; elf-peri/cin
- fille-kız; sirène-denizkızı
- fée-peri

Bu örnekte bağlamsal hatta metaforik eşanlamlılık ilişkisinin görüldüğü metafizik kavramı etrafında oluşan bir sözlüksel alan söz konusudur.

Metafizik kavramları doğu ve batı kültürlerinde farklılık göstermektedirler. Dolayısıyla bu alana özgü sözcüklerin çevirisi de çevirmenin karşısına çıkabilecek güçlükler arasındadır. Nasıl ki Fransız kültüründe cinler yoksa, Türk kültüründe de "elf"ler yoktur. Bu bağlamda "elf" sözcüğünü çevirmen "cin" olarak çevirmeye karar verirse batı kültürünü yerelleştirmiş olacaktır; eğer "peri" olarak çevirirse o zaman da "fée" ile "elf" sözcüğü arasındaki ayrımı ortadan kaldırmış olacaktır. Burada elbette "elf" sözcüğünün olduğu gibi bırakılması da bir seçenek olabilir çünkü günümüzde fantastik edebiyat çevirilerinin geniş kitlelerce okunuyor olması ve bu yapıtların sinema uyarlamalarının da sinema sektöründe büyük yer kaplaması dolayısıyla "elf" sözcüğü Türkçede öykünme yoluyla olduğu gibi kullanılmaya başlanmıştır. Ancak yaptığımız araştırmalara göre henüz Türkçe sözlüklerde yer almamaktadır. Dolayısıyla çevirmen projesi kapsamında uyguladığı yöntem doğrultusunda ödünç sözcüğü mü yoksa eşdeğerli karşılığını mı kullanacağına karar verecektir.

Örnek 7

"(…) vous, vous irez là où vous devriez en ce **moment**, dans votre **réalité présente**… (…)

- Que voulez-vous dire par 'présente'?

-C'est votre **moi futur** qui se trouve ici, par erreur. Votre moi '**actuel'** est à plusieurs kilomètres, je crois, (…)

-(…) moi, j'appartiens à son **passé**, tandis que vous, Simon, vous appartenez à son **existence future**. (…)

Il fallait lutter contre le vertige auquel ces confusions de **temps** et **d'espace** exposaient sa raison." (s.108-109)

- moment-an/zaman
- réalité présente-şimdiki zamandaki/ şu anki gerçeklik
- moi futur-gelecekteki ben
- actuel-güncel/şimdiki
- passé-geçmiş
- son existence future-gelecekteki varlığı
- temps-zaman
- espace-uzam

Burada uzam ve zaman sözlüksel alanları gözlenmektedir. Bu alıntıda özellikle karşıtanlamlılık ilişkisi öne çıkarılmaktadır. Roman kurgusu açısından da anahtar bölümlerden biridir. Ayrıca anlatısal olarak da fantastiğin en temel göstergeleri sergilenmektedir.

Bu bağlamda sözlüksel alanların çevirisi herhangi bir sorun çıkarmayacaktır. Ancak yazarın bu sözlüksel alanı kullanma amacı saptandığı takdirde bu sözcüklerin zaman çekimlerini yöneten mantığın kavranması açısından kullanıldığı ortaya çıkacaktır. Çevirmenin de bunu göz önünde bulundurarak çevirisini gerçekleştirmesi kendisinden beklenecektir.

Örnek 8

"(…) il a maintenant un grand **crucifix** posé sur la poitrine**, une croix** de bois sombre avec un **christ** argenté, (…)"

"l'auteur de cette **Macabre** mise en scène (…) Il avait l'air d'**un gisant sur une tombe**. (…)" (s.30)

- crucifix-istavroz
- croix-haç
- christ-İsa figürü
- macabre-ölümle ilgili
- gisant sur un tombe: Mezara sırt üstü uzanmış şekilde betimlenen ve genel olarak da ölen kimseyi tasvir eden heykel

Burada kültürel etkenlerin dâhil olduğu bir dinsel tasvirler sözlüksel alanı örneği söz konusudur. "gisant sur un tombe" sözcük öbeğinde olduğu gibi dini göndermelere dayanan çağrışımsal alt anlamlar Türkçede yer almadığı için eşdeğerli karşılıklar bulunamayacaktır ve çevirmen açımlama yoluna gidecektir. O zaman da kurgunun yapısı bozulacaktır. Bu nedenle çevirmen hangi yola başvurursa başvursun bu bölümün çevirisi kayıplar hanesinde yer alacaktır.

4. Sonuç

Sözlüksel alan incelemesi çevirmene incelediği eserin ana izleği, motifleri konusunda net fikirler verebileceği gibi, eserin anlamını çözümlemede de önemli bilgiler sağlayabilir. Sözcüklerin sadece kendi sözlüksel alanları içinde anlam ve değer kazandıkları bilgisine haiz bir çevirmen çıkış dilinde, özgün eserdeki sözlüksel alanları belirleyerek sözcük ağlarını saptayabilir. Böylelikle, aynı edimi varış dilinde gerçekleştirebilir ve çeviri eserde özgün eserdekine eşdeğer anlamları kurabilir. Aksi halde anlam kaymaları, anlam bulanıklıkları ve anlamın yok olması durumları oluşacaktır.

Bu yapıtın Fransızca öğretimini amaçlayan yönlerinden biri de, yalnızca dilbilgisi kurallarını değil aynı zamanda iki kültür (Amerikan ve Fransız kültürleri) arasındaki farklılıkları ortaya koyup anlatı içerisinde okurda farkındalık yaratma çabasının olmasıdır. Romanın diğer tüm ilginç özelliklerinin yanı sıra tüm bu sözlüksel alan örnekleri tam da kültürler arasındaki farklılıkların dile nasıl yansıdığını ve çevirinin sınırlarını nasıl belirlediğini açıkça göstermektedir.

İncelediğimiz örneklerde sözlüksel alanlar çerçevesinde çevirmenin önündeki zorlukların şu başlıklar altında toplandığını görebiliyoruz.

- Şövalyelik, metafizik kavramları ve dinsel tasvirlere ait kültürel öğelerin varış kültüründe yer almaması. Örneğin şövalyelik sözlüksel alanında "flèche/ok", metafizikte "elf/elf", dinsel tasvirlerde "gisant sur un tombe/mezara sırt üstü uzanmış şekilde betimlenen heykel" gibi kültürel öğeler.

- Batık gemi ve yol sözlüksel alanlarında olduğu gibi her iki dildeki sözlüksel alanların birbiriyle tam olarak örtüşmeme durumu.

- Aydınlatma sözlüksel alanı gibi bir sözlüksel alanda yer alan sözcüklerin neredeyse tamamının varış diline ödünç sözcüklerle taşınması.

- Her dilin kendi dünya görüşünü yansıttığı gerçeğinden yola çıkarsak, her iki dildeki deyiş farklılıkları: Batık gemi örneğinde verdiğimiz "péri en mer" ifadesi Türkçede tamamen farklı bir deyişle, "gemisi battı boğuldu" ifadesiyle karşılanıyor olması.

Tüm bu unsurlar dikkate alındığında temel izleği dil öğretimi ve dil kullanımı olan bir romanın başka bir dile aktarımının, ilk bakışta bizi çevrilemezlik olgusuyla baş başa bırakıyor gibi görünse de aslında çevirmenin en başta belirleyeceği uygun strateji ve çeviri projesiyle gerçekleştirilebileceği ortaya çıkmaktadır. Yukarıda da belirttiğimiz üzere eseri incelediğimizde çevirmenin üç temel stratejisinin olabileceğini görmekteyiz. Benimsenebilecek ilk strateji çıkış odaklı bir çeviri yapmaktır. Bu durumda çevirmen varış kültüründe yadırgatıcı bir ürün ortaya koymayı göze alacaktır. İkincisinde varış odaklı bir çeviri stratejisiyle kitabın dil öğretim materyali olmasından çok edebi yönünü ön plana çıkaracaktır. Üçüncü stratejiye gelince, varış kültüründe özgün esere denk bir eser yaratma çabasıyla çevirmen, yazarın Fransızca için yaptığını Türkçe için yaparak kitabı varış dil ve kültürüne uyarlayacaktır.

5. KAYNAKÇA

Dil Derneği Türkçe Sözlük, http://www.dildernegi.org.tr/TR,274/turkce-sozluk-ara-bul.html.

Güzelyürek Çelik, P., & Arslan Özcan, L. (2016). "Dil öğretim materyali olarak yazılan bir romanın çeviri stratejisi: Djinn, un trou rouge entre les pavés disjoints." *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* [Hacettepe University Journal of Education], 31(1), 180-194.

Kaba, F. (2013). Alain Robbe-Grillet'nin *Silgiler* Adlı Romanında Metinlerarası İlişkiler. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic.* Volume 8/10 Fall 2013, p. 337-342. ISSN. 1308-2140. ANKARA-TURKEY. http://www.turkishstudies.net/Makaleler/2020884945_kaba%20fatma%20fr.pdf Erişim Tarihi: 20.02.2017

Kıran A., Korkut E. (2011). *Fransızca Sözcük Bilgisi.* Ankara: Seçkin Yayınları.

Kıran Z., (Eziler) Kıran A. (2003). *Yazınsal Okuma Süreçleri.* Ankara: Seçkin Yayınları.

Kıran Z., (Eziler) Kıran A. (2006). *Dilbilime Giriş*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Özbent, S. (2013). Sözlüksel Alan Teorisi ve Çeviri. *Diyalog.* No.2013/2, ss.55-56.

Öztürk Kasar, Sündüz (2012) *Cours de lexicologie dans la formation des futurs traducteurs*, YTÜ Yayınları: İstanbul.

Robbe-Grillet, A. (1981). *Djinn, un trou rouge entre les pavés disjoints*. Paris: Minuit.

Trésor de la langue Française informatisé, http://www.atilf.fr/tlfi, ATILF - CNRS & Université de Lorraine.

Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts

Vardar, Berke (1969). *Etude lexicologique d'un champ notionnel: le champ notionnel de la liberté en France De 1627 à 1642.* İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları no.1455. Edebiyat Fakültesi Basımevi: İstanbul.

Vardar, Berke. (1978). "Dilbilim Açısından Çeviri". Türk Dili, Çeviri Sorunları Özel Sayısı. TDK yay. Sayı 322. http://turkoloji.cu.edu.tr/DILBILIM/vardar_2.pdf Erişim Tarihi 20.02.2017

Vardar, Berke. (2001). "Sözlüksel Yapılar ve Yöntem Sorunları", *Dilbilim Yazıları.* Multilingual: İstanbul.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Arslan Özcan, L. & Güzelyürek Çelik, P. (2017). "Sözlüksel Alanların Çevirisi Üzerine Bir Çalışma / A Study on the Translation of Lexical Fields", *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Tahsin Aktaş Armağanı)* Volume 12/7, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11538, p. 41-56.